

Educar, cosa de tots

TEMPS PER ALS FILLS

Darrerament hem tornat sentir a parlar de jornada escolar. A Ciutadella l'Associació de Pares i Mares d'una escola pública va proposar la jornada continuada que, finalment, no ha obtingut l'acceptació suficient per a la seva implantació. Però el motiu d'aquest article no és debatre la conveniència o no de la jornada continuada o la jornada partida. Pedagògicament, la qüestió no és tan transcendent; tots sabem que els fillets i filletes, assegurant de forma racional el temps de descans, s'adapten fàcilment a una o altra jornada. Aquesta, per altra banda, tampoc no podrà coincidir mai exactament amb l'horari laboral dels pares, des del moment en què els treballs d'aquests són múltiples i diversos. A més, per a bé o per a mal, a Menorca cada vegada hi ha més treballadors del sector turístic, la qual cosa planteja tota una altra problemàtica, ja que en aquest cas, el període de vacances dels fillets coincideix amb la temporada de més feina dels pares.

No hi ha dubte que les institucions han de donar facilitats per a que els fillets i filletes estiguin atesos mentre els pares treballen (hi ha d'haver menjadors escolars, s'han d'organitzar activitats extraescolars, activitats d'estiu, etc), però la família també ha de reflexionar sobre la seva responsabilitat educativa i cercar per la seva part, dintre de les seves possibilitats, el temps necessari per a la convivència familiar. Aquest és el tema de reflexió d'aquest escrit.

No fa gaire llegíem a *Le Monde Diplomatique* un article que comentava un estudi sociològic realitzat recentment als Estats Units sobre l'horari laboral i el temps per a la vida privada. Resulta que els nord-americans, lluny d'encaminar-se cap a la jornada de les trenta-cinc hores, treballen més que mai. La majoria afirma que treballen tantes hores per mantenir el seu nivell de vida; altres, un 20 %, responen que l'empresa no els dóna altra opció. A més, amb les noves tecnologies, en segons quines professions, les fronteres entre el treball i la llar s'esborren. El telèfon, l'ordinador, el correu electrònic, han envaït el terreny privat.

Però aquesta dedicació al treball es paga amb el sacrifici del temps de l'oci i de les relacions personals. L'estudi posa de manifest que s'ha produït una degradació en la quantitat i qualitat de les converses. Només un 39 % es declara satisfet de les seves relacions familiars.

Així, per a alguns sociòlegs, s'entra dins d'una espiral perillosa. Com que l'excès de treball no deixa lloc a les relacions familiars, aquestes es deterioren i les demandes emocionals de la família esdevenen cada cop més desconcertants i complexes. Llavors, com que no se sap com afrontar aquesta problemàtica afectiva familiar, hom torna a refugiar-se en el treball, de tal manera que nombrosos treballadors perceben la seva oficina com un món social més calorós que el seu propi domicili.

En definitiva, l'estudi que comentam ens descriu la imatge d'una societat mancada de convivència familiar.

Naturalment, la realitat de Menorca no és comparable a la dels Estats Units, però tampoc no n'estem tan enfora. Aquí també veim com la competitivitat de les empreses exigeix un progressiu increment del temps d'activitat laboral i per cobrir-lo a cost baix es requereixen torns variables, jornades irregulars i horaris flexibles. Això esdevé especialment preocupant en el sector turístic, on es concentra l'activitat laboral de forma intensiva durant mig any, amb un ritme frenètic i estressant, cosa que repercuteix directament i de manera negativa en aspectes tan importants com l'estabilitat personal i familiar. És ben cert que els professionals de l'educació constatarem prou casos de fillets amb problemes emocionals i situacions conflictives producte d'una falta de comunicació familiar. La família, en molts casos ha deixat d'exercir la seva funció socialitzadora, educadora i transmissora de valors, que tradicionalment havia assumit.

Per això, creim que el criteri realment important per a una família a l'hora de decidir quina jornada escolar volen per als seus fills i a l'hora de decidir entre una o altra oferta laboral hauria de ser la valoració del temps per a la convivència familiar, temps òbviament necessari per a compartir vivències, resoldre conflictes, forjar projectes i il·lusions; temps, en definitiva, per a complir amb la seva feina pròpia i prioritària: la feina d'educar. Conciliar les exigències laborals amb les necessitats familiars és complicat i comporta un gran esforç, (i no sols familiar, potser les lleis

laborals també haurien de contemplar més aquest aspecte), però hem de ser capaços d'assumir-lo. La responsabilitat directa dels fills recau en els pares i mares, no podem defugir-la ni delegar-la en altres. No oblidem que és dins la família on es forma el teixit afectiu bàsic indispensable per al bon desenvolupament intel.lectual i emocional dels fillets i filletes. I això, volguem o no, l'escola mai no ho podrà suplir.

DM-28/03/2000
UH-29/03/2000